

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет медичний, міжнародний

Кафедра офтальмології

**Силабус навчальної дисципліни вибіркового блоку
«ОФТАЛЬМОЛОГІЯ В ПРАКТИЦІ СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ»**

Обсяг навчальної дисципліни	Загальна кількість годин на дисципліну: 90 годин, 3,0 кредити. Семестри: XI – XII. 6 рік навчання
Дні, час, місце проведення навчальної дисципліни	За розкладом занять. Кафедра офтальмології. м. Одеса, вул. Ольгіївська, 4 (Центр мікрохірургії ока Багатопрофільного медичного центру ОНМедУ, 1-2 поверхи, аудиторія, учбові класи); м. Одеса, Французький бульвар 49/51, лабораторний корпус, 2 поверх, аудиторія, учбовий клас).
Викладач (-і)	Зав. кафедри, д.мед.н., проф. Венгер Людмила Віленівна Д.мед.н., проф. Коновалова Наталія Валеріївна Доцент, к.мед.н. Єпішева Світлана Миколаївна Доцент, к.мед.н. Іваницька Олена В'ячеславівна Асистент Терещенко Анастасія Анатоліївна Асистент Дьячкова Зінаїда Едуардівна Асистент Ковтун Олексій Валерійович
Контактна інформація	Довідки за телефонами: Венгер Людмила Віленівна, завідувач кафедри (048) 723-42-98 Єпішева Світлана Миколаївна, завуч кафедри 093-849-49-18 E-mail: eyeklinik@onmedu.edu.ua ; eyeklinik@i.ua Очні консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 12.00 кожної суботи Онлайн - консультації: з 14.00 до 17.00 кожного четверга, з 9.00 до 12.00 кожної суботи. Посилання на онлайн - консультацію надається кожній групі під час занять окремо.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися аудиторно (очно).

Під час дистанційного навчання комунікація здійснюється через платформу Microsoft Teams, а також через листування електронною поштою, через месенджери Viber, Telegram або WhatsApp (через створені у цих месенджерах чати для кожної групи, окремо через старосту групи).

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є поглиблене вивчення питань діагностики захворювання органа зору в практиці сімейного лікаря, засвоєння основних питань теорії й практики всіх розділів офтальмології, діагностика та профілактика розвитку офтальмологічних ускладнень при загальних захворюваннях, надання невідкладної офтальмологічної допомоги та дотримання подальшого маршруту обстеження та лікування

хворого.

Пререквізити і постреквізити

Вивчення навчальної дисципліни «Офтальмологія в практиці сімейного лікаря» базується на попередніх (забезпечуючих) дисциплінах: ґрунтується на поглибленому вивченні здобувачами вищої освіти нормальної анатомії, гістології цитології та ембріології, патологічної анатомії, пропедевтики внутрішніх хвороб та терапії, отоларингології, ендокринології, неврології, кардіології, інфекційних хвороб, сімейної медицини, фтизіопульмонології, внутрішньої медицини, що передбачає інтеграцію з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Мета дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є опанування здобувачем вищої освіти знань і формування елементів професійних компетентностей в галузі офтальмології, а саме практичними навичками дослідження органа зору та удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання дисципліни:

- здобуття та поглиблення комплексу знань, вмінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для розв'язання комплексних завдань з офтальмології;
- відпрацювання навичок та вмінь проведення аналізу результатів офтальмологічних досліджень;
- набуття теоретичних знань та практичних навичок щодо офтальмологічних симптомів і невідкладних станів в офтальмології,
- набуття теоретичних знань та практичних навичок щодо особливостей спостереження, діагностики та ведення таких хворих.

Очікувані результати

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- правила визначення функцій периферичного та центрального зору;
- фізіологію бінокулярного зору, методи дослідження, основи діагностики, лікування косоокості (різних видів);
- захворювання кон'юнктиви (клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування); клініку, діагностику, диференційну діагностику, обстеження, лікування хвороб рогівки;
- клініку, діагностику, диференційну діагностику, обстеження, лікування захворювань переднього і заднього відрізків судинного тракту;
- клініку, діагностику, диференційну діагностику, лікування основних захворювань сітківки;
- основні форми захворювання зорового нерву;
- клініку, методи діагностики та лікування захворювань орбіти;
- професійні захворювання очей, комплексні заходи щодо диспансеризації хворих, профілактику та медичну експертизу.

вміти:

- збирати анамнез офтальмологічного хворого
- досліджувати центральний та периферичний зір
- проводити пряму та зворотню офтальмоскопію
- визначати пальпаторно внутрішньоочний тиск
- визначати чутливість війкового тіла
- проводити дослідження методом бічного освітлення
- проводити дослідження в прохідному світлі
- визначати рухливість очного яблука
- визначати наявність косоокості
- аналізувати результати офтальмологічного обстеження хворого.
- визначати етіологічні, патогенетичні фактори та клінічні прояви, ставити діагноз

невідкладного стану та надавати невідкладну допомогу потерпілому в умовах природних та техногенних катастроф.

– надавати першу медичну допомогу при невідкладних станах в офтальмології

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Форми і методи навчання

Дисципліна буде викладатися у формі практичних занять (30 год.) та організації самостійної роботи здобувача (60 год.).

Методи навчання: практичні заняття: бесіда, рольові ігри, вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок огляду пацієнта, відпрацювання навичок виконання маніпуляцій за переліком 5, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах, **самостійна і індивідуальна робота** (методичні розробки з самостійної роботи, інформаційний ресурс кафедри, алгоритми виконання практичних вмінь, тестові завдання типу «Крок-2»).

Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Методи дослідження в офтальмології. Дослідження зорових функцій (центральный зір, периферійний зір, бінокулярний зір, кольоросприйняття)

Тема 2. Рефракція, акомодация. Методи дослідження. Вікові зміни та особливості дослідження. Косоокість. (4 години)

Тема 3. Методи дослідження придаткового апарату органа зору. Блефарити. Ячмінь. Халязіон. Діагностика дакриоциститу, дакриоденіту, демодексу. Методи профілактики та лікування.

Тема 4. Кон'юнктивіти. Диференційна діагностика кон'юнктивитів. Методи лікування. Синдром сухого ока, діагностика, профілактика, лікування.

Тема 5. Кератити. Методи діагностики, сучасні підходи до лікування, ускладнення кератитів.

Тема 6. Увеїти. Етіологія, особливості діагностики та лікування, профілактика рецидивів.

Тема 7. Вікові особливості кришталика. Катаракти. Методи дослідження. Лікування. Ускладнення.

Тема 8. Методи дослідження внутрішньоочного тиску. Офтальмогіпертензія. Глаукома. Диспансерне спостереження. Лікування.

Тема 9. Пошкодження органа зору. Діагностика. Невідкладна допомога. Тактика подальшого лікування.

Тема 10. Захворювання сітківки. Зміни при загальних захворюваннях (гіпертонічна хвороба, атеросклероз, цукровий діабет та інш.). Невідкладні стани. Діагностика. Надання першої допомоги, тактика подальшого лікування. (4 години)

Тема 11. Захворювання зорового нерву. Невідкладні стани. Діагностика. Надання першої допомоги, тактика подальшого лікування.

Тема 12. Відпрацювання навичок у симуляційному класі.

Тема 13. Відпрацювання навичок в кабінеті швидкої офтальмологічної допомоги.

Перелік рекомендованої літератури:

а) основна:

1. Офтальмологія: підручник / В.М. Сакович, В.М. Сердюк, Д.Г. Жабоедов, Р.Л. Скрипник та ін.; за ред. Д.Г. Жабоедова, В.М. Сердюка, Р.Л. Скрипник. – К. : ВСВ «Медицина», 2022. – 128 с.

2. Практичні навички з офтальмології для здобувачів вищої освіти медичного та стоматологічного факультетів : навч.-метод. розробка / Л. В. Венгер, С. М. Єпішева, А. А. Терещенко. Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2022. – 44 с. ISBN 978-617-7790-28-9 див. URI: <https://repo.odmu.edu.ua:443/xmlui/handle/123456789/11748>

3. Офтальмологія: підручник / Г.Д. Жабоедов, Р.Л. Скрипник, О.А. Кіча та ін., за ред. Д.Г.

- Жабоедова, Р.Л. Скрипник. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – 296 с.
4. Офтальмологія : практикум / Г. Д. Жабоедов, В. В. Кіреєв; за ред. чл.-кор. НАМН України, проф. Г. Д. Жабоедова, - К. :ВСВ „Медицина”, 2013. - 280 с.
5. Офтальмологія : підручник / Г. Д. Жабоедов, Р. Л. Скрипник, Т. В. Баран та ін.; за ред. чл.-кор. НАМН України, проф. Г. Д. Жабоедова, д-ра мед. наук, проф. Р. Л. Скрипник. - К. :ВСВ „Медицина”, 2011. - 424 с.
6. Будова зорової системи людини: навчальний посібник / В. В. Віт. 3-е видання. - Одеса: Астропринт, 2018. - 664 с. : іл.
7. Патологія ока, його придатків та орбіти. Том 1, 2. : монографія / В.В. Віт. - Одеса: Астропринт, 2019. -1866 с.
7. Фундаментальні аспекти розвитку та лікування діабетичної ретинопатії : монографія / Е.В. Мальцев, О.В. Зборовська, А.Е. Дорохова – Одеса: Астропринт, 2018. -220 с.: мал.

б) додаткова:

1. Терапевтична офтальмологія. Посібник з офтальмології / За редакцією Г. Д. Жабоедова, А. О. Ватченко, К.: „Здоров’я”, 2003. – 133 с.
2. Г. Ю. Венгер, А. М. Солдатова, Л. В. Венгер. Офтальмологія. Курс лекцій. - Одеса: Одеський медуніверситет, 2010. - 180 с.
3. С. О. Риков Надання офтальмологічної допомоги населенню України з використанням інтегративно-диференційованої організаційної моделі / Метод. рекомендації/ Укр. центр научн. мед. інформ. та пат.-ліценз. роботи, Київ, мед. акад. післядипломної освіти ім. П. Л. Шупика: - К., 2003. – 25 с.
4. Фосфенелектродіагностика в офтальмології: монографія / В. С. Пономарчук; ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова НАМН України". - Одеса: Астропринт, 2018-104 с.: мал.
5. И. Л. Ферфильфайн Лекарственные средства в офтальмологии. Побочные действия на глаза лекарств общемедицинской практики.: справочник / И. Л. Ферфильфайн, С. А. Рыков. . – К.: ООО „Макрос”, 2008. – 280 с.
6. Електронний сайт бібліотеки ОНМедУ <https://info.odmu.edu.ua/chair/ophthalmology/>
7. Інституціональний Репозиторій Одеського національного медичного університету <https://repo.odmu.edu.ua/xmlui/>
8. Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua/>
9. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
10. Електронна база наукових публікацій Національної медичної бібліотеки Національного інституту здоров’я США; https://library.gov.ua/svitovi-e-resursy/dir_category/general/
11. Освітній портал НМУ імені О. О. Богомольця <http://nmuofficial.com/zagalni-vidomosti/biblioteku/>
12. Онлайн платформа доказових клінічних протоколів МОЗ України <https://guidelines.moz.gov.ua/documents>

ОЦІНЮВАННЯ

Під час занять використовуються різні *форми і методи поточного контролю* з дисципліни: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, оцінювання комунікативних навичок, розв’язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності. Поточна навчальна діяльність здобувача оцінюється на практичному занятті за традиційною 4-бальною шкалою.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач систематично працює, показує під час занять різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоює зміст основної та додаткової літератури, усвідомлює взаємозв’язок окремих розділів

	дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявляє творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявляє здатність до самостійного оновлення і поповнення знань; рівень компетентності - високий (<i>творчий</i>)
Добре «4»	Здобувач виявляє повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоює основну літературу, що рекомендована програмою, показує достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності; рівень компетентності - достатній (<i>конструктивно-варіативний</i>)
Задовільно «3»	Здобувач виявляє знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допускає окремі помилки у відповідях, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника; рівень компетентності — середній (<i>репродуктивний</i>)
Незадовільно «2»	Здобувач не виявляє достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи; рівень компетентності — низький (<i>рецептивно-продуктивний</i>).

Формою підсумкового контролю є залік.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у практичних заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

Можливість і умови отримання додаткових (бонусних) балів: не передбачена.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Самостійна робота передбачає підготовку до кожного практичного заняття.

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо дедлайнів та перескладання

- Пропуски занять з неповажних причин відпрацьовуються за розкладом черговому викладачу.
- Пропуски з поважних причин відпрацьовуються за індивідуальним графіком з дозволу деканату.

Політика щодо академічної доброчесності

Обов'язковим є дотримання академічної доброчесності здобувачами, а саме:

- ♦ самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- ♦ посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ♦ надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятним у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;
- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікро-наушників, смартфонів, планшетів тощо);
- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання (контрольної роботи, диференційованого заліку);
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, диференційованого заліку);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);

Політика щодо відвідування та запізнень

Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. При запізненні більше ніж на 15 хвилин заняття вважається пропущеним і потребує відпрацювання у загальному порядку.

Форма одягу: медичний халат, який повністю закриває верхній одяг, або лікарська піжама, шапочка, маска, змінне взуття.

Обладнання: зошит, ручка.

Стан здоров'я: здобувачі хворі на гострі інфекційні захворювання, у тому числі на респіраторні хвороби, до заняття не допускаються.

Використання мобільних пристроїв:

Мобільні пристрої можуть бути застосовані здобувачами з дозволу викладача, якщо вони потрібні для виконання завдання.

Поведінка в аудиторії

Поведінка здобувачів та викладачів в аудиторіях має бути робочою та спокійною, суворо відповідати правилам, встановленим Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємин в ОНМедУ, у відповідності до Кодексу академічної етики та взаємин університетської спільноти ОНМедУ, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів ОНМедУ.